

PS-I.431.1.26.2024

PROTOKÓŁ

KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej

w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bytnicy, Bytnica 130.

Działając na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 5 - 6 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz. 424 ze zm.), rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1165) oraz przepisów ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.),

zespół inspektorów w składzie:

- 1. Hanna Piekarska** – starszy inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 240-1/2024 z 19 sierpnia 2024 r. – *kierująca zespołem inspektorów*
- 2. Sylwia Krasieńska** – inspektor wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 240-2/2024 z 19 sierpnia 2024 r. – *członek zespołu inspektorów;*

przeprowadził, w okresie od 09 września 2024 r. do 16 października 2024 r., kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bytnicy, w obszarze wszystkich sfer organizacji i funkcjonowania jednostki w realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Celem kontroli było podniesienie jakości świadczonych usług. Kontrolą objęty był okres od 1 stycznia 2023 r. do dnia kontroli. Czynności w siedzibie jednostki dokonano 09 września 2024 r.

W okresie objętym kontrolą wprowadzono przepisy zmieniające do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rozporządzenie w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Analizie i ocenie podlegały dokumenty – w części – przed zmianą przepisów. Czynności kontrolnych dokonano w obecności upoważnionego pracownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytnicy.

Ocenie poddano zagadnienia:

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;

2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób doznających przemocy domowej;
3. Zespół interdyscyplinarny;
4. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z przepisami prawa.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto analizę dokumentów udostępnionych kontrolującym w toku czynności dokonanych w siedzibie jednostki, w tym 6 losowo wybranych akt klientów, wyjaśnienia Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej – przekazane 4, 9 i 15 października 2024 r.

Przed przystąpieniem do kontroli, zespół inspektorów złożył pisemne oświadczenia, o braku okoliczności, uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(akta kontroli str. 1-34)

Dokonano na tej podstawie następujących ustaleń:

1. Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej

Opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej wynika z art. 6 ust. 2 pkt. 1 cyt. ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Gmina Bytnica posiada opracowany Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej i realizuje jego założenia.

Rada Gminy Bytnica Uchwałą Nr XXXVI/191/2024 z dnia 1 lutego 2024 r. przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 w Gminie Bytnica.

Poprzednio obowiązywała Uchwała nr XIV/71/2020 z 27 października 2020 r.

W dokumencie znajdują się m.in. teoretyczne informacje o zjawisku przemocy w rodzinie, diagnoza problemu na terenie Gminy (opracowana na podstawie danych OPS i Zespołu Interdyscyplinarnego) oraz stan prawny.

Wskazano cel główny Programu. Jest to zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Bytnica. Ustalono 4 główne działania, realizatorów i czas realizacji Programu.

W ramach **pierwszego działania** przewidziano: informowanie i edukację społeczności lokalnej, profilaktykę zjawiska przemocy domowej, promowanie dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, pomoc i monitoring rodzin, w których wystąpiła przemoc, prowadzenie statystyk i wspólnych wskaźników – stworzenie bazy dla ułatwienia monitorowania zjawiska przemocy. Działania są prowadzone przez przede wszystkim przez Zespół Interdyscyplinarny oraz pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej. Do głównych działań należą: podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą, inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą, realizacja procedury „Niebieskie Karty” oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach i możliwościach uzyskania wsparcia adekwatnego do potrzeb.

Zespół Interdyscyplinarny sporządza roczne sprawozdania ze swojej działalności. Sprawozdanie za 2023 r. zostało przedłożone Wójtowi Gminy – 29 lutego 2024 r.

Działanie drugie to podnoszenie wiedzy osób pokrzywdzonych na temat dostępnych form pomocy, upowszechnienie procedur ochrony prawnej i wsparcia psychologicznego świadków i osób doznających przemocy, opracowanie informacji w postaci ulotek, broszur itp. W ramach działania – w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej oraz na stronie internetowej zamieszczono materiały informacyjne dot. procedury „Niebieskie Karty”, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz poradnictwa i instytucji pomocowych – szczegółowo opisane w pkt. 3 niniejszego protokołu.

Publikacje udostępniane są osobom zainteresowanym podczas lokalnych imprez okolicznościowych (Piknik pn. „Pożegnanie lata 2024” – 24 sierpnia 2024 r.).

Ośrodek włącza się w ogólnopolskie akcje profilaktyczne jak np. Kampania „Dzieciństwo bez przemocy” edycja 2024.

Trzecie działanie polega na wsparciu osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej poprzez szkolenia podnoszące wiedzę i zapobiegające wypaleniu zawodowemu. W okresie objętym kontrolą siedmioro członków Zespołu Interdyscyplinarnego, odbyło szkolenia merytoryczne.

Ostatnie z działań – czwarte – dotyczy zapewnienia wsparcia specjalistycznego osobom doznającym przemocy domowej. Sposób organizacji i zapewnienia mieszkańcom dostępu do poradnictwa w Gminie Bytnica został opisany w pkt. 2 niniejszego protokołu.

Podejmowane działania – realizowane w ramach Gminnego Programu – znajdują odzwierciedlenie w założeniach programowych. Wszystkie te działania zawierają się w ustawowych zadaniach.

Zapisy Gminnego Programu wymagają ujednolicenia nomenklatury dot. przemocy. Używane jest zamiennie określenie „przemoc w rodzinie” i „przemoc domowa” – zgodnie z obowiązującymi przepisami poprawna jest ostatnia forma.

(akta kontroli str. 35-65)

Zadanie realizowane z uchybieniem: zapisy Gminnego Programu wymagają ujednolicenia nomenklatury dot. przemocy i stosowania określeń wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

2. Infrastruktura pomocy kierowanej do osób dotkniętych przemocą domową.

Zgodnie z art. 6 ust. 2, pkt. 2 i 3 cyt. wyżej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, jak również zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w odpowiednich jednostkach wsparcia.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bytnicy zapewnia pomoc osobom dotkniętym przemocą w ramach posiadanej infrastruktury oraz współpracuje z innymi instytucjami w tej kwestii.

W toku kontroli uzupełniono informacje dot. przemocy znajdujące się na stronie internetowej Ośrodka.

Wsparcie udzielane w formie poradnictwa specjalistycznego.

Mieszkańcy Gminy Bytnica mają zapewniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego w zakresie porad: socjalnych, psychologicznych, dot. terapii uzależnień i prawnych. Na stronie internetowej Urzędu Gminy Bytnica oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytnicy zamieszczona jest informacja o możliwości skorzystania z poradnictwa. Ośrodek prowadzi także profil w mediach społecznościowych.

- **Poradnictwo socjalne** udzielane jest w ramach pracy socjalnej, prowadzonej przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytnicy. W siedzibie Ośrodka są dostępne – dla osób zainteresowanych problemem przemocy domowej – materiały informacyjne. Podstawowe informacje dot. realizacji procedury Niebieskiej Karty oraz funkcjonowania zespołu interdyscyplinarnego dostępne są na stronie Ośrodka, w zakładce pn. „Zespół interdyscyplinarny - Przemoc” pod adresem: <https://bytnica.naszops.pl/zespol-interdyscyplinarny-przemoc>.
Prowadzony jest rejestr pracy socjalnej, z którego wynika, że w 2023 r. pracownicy udzielili osobom zagrożonym przemocą 16 porad, natomiast w 2024 r. (do dnia kontroli) – 22 porad.
- Osoby zainteresowane uzyskaniem **porady prawnej** mogą skorzystać z pomocy radcy prawnego przyjmującego klientów w Urzędzie Gminy Bytnica. Przyjęcia odbywają się 4 razy w miesiącu, po wcześniejszej rejestracji.
Porady prawne udzielane są także w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Poradnictwa Obywatelskiego. Przyjęcia odbywają się w siedzibie Starostwa Powiatowego w Krośnie Odrzańskim przy ul. Piastów 10B oraz w Filii Powiatowego Urzędu Pracy przy ul. Obrońców 20 w Gubinie. Informacje dot. nieodpłatnej pomocy prawnej dostępne są na stronie internetowej Powiatu Krośnieńskiego pod adresem <https://powiatkrosnienski.pl/kategoria/nieodplatna-pomoc-prawna/>.
- W Gminie Bytnica działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w której pomocy udziela **terapeuta – specjalista ds. uzależnień**.
Bezpłatne **porady dla osób uzależnionych** świadczy także Ośrodek Terapii Grunwald w Gubinie.
Od 2024 r. osoby zainteresowane **pomocą psychiatryczną oraz terapeutą uzależnień** mogą zgłaszać się do Ośrodka MEDICSTAN w Krośnie Odrzańskim.
- **Pomoc psychoterapeutyczna oraz pedagogiczna** zapewniona jest w ramach poradnictwa specjalistycznego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie Odrzańskim.
Od czerwca 2024 r. **wsparcie psychologiczne i pedagogiczne** udzielane jest przez Fundację na rzecz Collegium Polonicum w Krośnie Odrzańskim.
W ramach projektu „Lubuskie na rzecz rodzin” współfinansowanego ze środków

Europejskiego Funduszu Społecznego Plus możliwe jest uzyskanie pomocy psychologicznej, terapii indywidualnej i rodzinnej oraz konsultacji logopedycznej.

a) Wsparcie udzielane całodobowo

W ramach zasobów Gminy nie uruchomiono placówki całodobowej dla ofiar przemocy. W razie potrzeby klienci mogą być kierowani do odpowiednich placówek. W okresie objętym kontrolą do Ośrodka Pomocy Społecznej nie wpłynął żaden wniosek o skierowanie do ośrodka wsparcia.

W toku czynności kontrolnych, na podstawie analizowanych teczek klientów ustalono, że osoby dotknięte problemem przemocy domowej (zarówno doświadczające przemocy, jak i podejrzewane o jej stosowanie) informowano o możliwości skorzystania z różnych form pomocy i kierowano do specjalistów – psychologa, specjalisty ds. uzależnień, prawnika. Żadna z osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” nie wymagała umieszczenia w placówce całodobowej.

b) Warunki realizacji zadania przez OPS.

Zgodnie z art. 110 ust.11 i ust.12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.) ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Jednocześnie Ośrodek zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej – w badanym okresie – spełnia wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy.

Z rocznego sprawozdania MPiPS-06 wynika, że Ośrodek zatrudnia 3 pracowników socjalnych na pełen etat. Liczba mieszkańców Gminy wynosi 2.271 (stan na 30.06.2024 r.). Średnio na jednego pracownika socjalnego przypadało 757 mieszkańców.

Pracownik socjalny i Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego podnosili kwalifikacje zawodowe w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Podczas czynności kontrolnych sprawdzano dokumentację dotyczącą szkoleń kadry. W okresie objętym kontrolą pracownik socjalny i Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego uczestniczyli w szkoleniu pn.: Zmiana Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Dokumentacja Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych. Realizacja procedur przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykładnia i stosowanie prawa przez członków ZI", „Przeciwdziałanie przemocy domowej w praktyce GKRPA, ZI oraz OPS w świetle rewolucyjnych zmian i nowej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej", „Stosowanie przepisów znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w praktyce GKRPA, ZI oraz OPS".

(akta kontroli str. 66-123)

Brak uchybień w realizacji zadania.

3. Zespół interdyscyplinarny (ZI).

Zgodnie z art. 6. ust. 2 pkt. 4 cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. W myśl art. 9a - 9c cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, zespół interdyscyplinarny powołuje wójt/burmistrz/prezydent, działając na podstawie porozumień zawartych między burmistrzem, a uprawnionymi podmiotami. Posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej nastąpiła konieczność powołania nowych zespołów interdyscyplinarnych. Nowy zespół interdyscyplinarny powinien zostać utworzony do 22 września 2023 r. – art. 16 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r., poz. 535).

W Bytnicy funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny w pełnym składzie. Wójt Gminy zawarł porozumienia ze wszystkimi uprawnionymi podmiotami, których reprezentanci zostali powołani w skład Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszyscy członkowie Zespołu złożyli oświadczenia zobowiązujące do zachowania poufności uzyskanych informacji i danych. Zachowano właściwą ilość i częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Członkowie ZI nie odbyli obowiązkowego szkolenia, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

a) Podstawy prawne utworzenia zespołu interdyscyplinarnego

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytnicy została prawnie uregulowana. Do 4 września 2023 r. – funkcjonował Zespół Interdyscyplinarny powołany zarządzeniem nr 0050.27.2023 Wójta Gminy Bytnica z dnia 10 maja 2023 r. Po wejściu w życie nowych przepisów Rada Gminy Bytnica przyjęła – 28 czerwca 2023 r. – uchwałę nr XXXI/167/2023 w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego. Wójt Gminy Bytnica powołał – zarządzeniem nr 0050.60.2023 z dnia 4 września 2023 r. – Zespół Interdyscyplinarny. W toku kontroli zmieniono skład Zespołu – Zarządzenie Nr 0050.76.2024 Wójta Gminy Bytnica z 16 września 2024 r.

b) Skład zespołu interdyscyplinarnego, zawarte porozumienia z uprawnionymi podmiotami

Zespół tworzą przedstawiciele podmiotów wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Wójt zawarł porozumienia o współpracy ze wszystkimi podmiotami, których reprezentanci zostali powołani do składu Zespołu.

c) Organizacja pracy w zespole interdyscyplinarnym

Organizację pracy w Zespole określono w Regulaminie – Uchwała Nr 2/2023 Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytnicy z dnia 21 września 2023 r.

d) Zachowanie poufności uzyskanych informacji i danych przez członków zespołu interdyscyplinarnego

Wszyscy członkowie Zespołu złożyli oświadczenia zobowiązujące do zachowania poufności uzyskanych informacji i danych, zgodnie z wymogami art. 9c ust. 3 ustawy cyt. wyżej o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

e) Szkolenia członków zespołu interdyscyplinarnego

Zgodnie z art. 9a ust. 5a członkowie zespołu interdyscyplinarnego, w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania w skład zespołu interdyscyplinarnego, przechodzą obowiązkowe szkolenie, o którym mowa w art. 6 ust. 6 pkt 4 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, organizowanych przez samorząd województwa.

Z przekazanej dokumentacji oraz pisemnych wyjaśnień Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że siedmioro członków ZI przedłożyło certyfikaty uczestnictwa w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Członkowie ZI nie odbyli obowiązkowego szkolenia, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Jak wyjaśniła pisemnie kierownik OPS – członkowie ZI zgłaszali chęć uczestnictwa w szkoleniu organizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Zielonej Górze – ale z powodu ograniczenia liczby miejsc – do tej pory nie zostali zakwalifikowani do udziału.

f) Organizacja posiedzeń (prawidłowość zwoływania posiedzeń, zachowanie częstotliwości spotkań, usprawiedliwianie nieobecności na posiedzeniach)

Do 22 czerwca 2023 r. obowiązywał przepis określający, iż posiedzenia ZI odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o przeciwdziałaniu przemocy posiedzenia te mają odbywać się nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. Zachowano właściwą ilość i częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na podstawie analizy przedłożonych protokołów stwierdzono, że w 2023 r. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego (13.03.2023 r., 29.06.2023 r., 21.09.2023 r. i 16.11.2023 r.).

W 2024 r. (do dnia kontroli) odbyły się 4 posiedzenia – (30.01.2024 r., 19.03.2024 r., 29.05.2024 r. i 30.07.2024 r.). W posiedzeniach nie uczestniczyli wszyscy członkowie. Z wyjaśnień złożonych przez kierownika Ośrodka wynika, że każda nieobecność członków na posiedzeniach była usprawiedliwiona i zgłaszana telefonicznie. Od dnia kontroli wprowadzono dokumentowanie nieobecności członków na posiedzeniach.

Celem dokonania oceny działań Zespołu analizie poddano protokoły z jego posiedzeń. Z protokołów wynika, że podczas posiedzeń Zespół skupiał się przede wszystkim na realizacji procedury „Niebieskie Karty”, wymianie informacji nt. rodzin pozostających w obszarze oddziaływania członków zespołu.

Zadanie realizowane z uchybieniem: Członkowie ZI nie odbyli obowiązkowego szkolenia, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

(akta kontroli str. 124-198, 441-455)

4. Inicjowanie i realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

Zgodnie z art. 9d ust. 1-4 cyt. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej – podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się na podstawie procedury

„Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli podmiotów uprawnionych, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej... W myśl art. 9b ust. 8 do zadań grup należy m.in.: dokonanie oceny sytuacji domowej, realizacja procedury „Niebieskie Karty”, realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową. Zgodnie z § 7.1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870) – przekazanie wypełnionego formularza procedury do zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych. § 8 ust.1 cyt. wyżej Rozporządzenia stanowi, że formularz „Niebieska Karta – A” jest przekazany grupie diagnostyczno-pomocowej niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od dnia jego otrzymania. Zgodnie z § 20 cyt. wyżej cytowanego rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, zakończenie procedury wymaga udokumentowania w formie protokołu, który powinien zawierać: dane dotyczące osób, wobec których realizowana była procedura, datę rozpoczęcia i zakończenia procedury, skład grupy diagnostyczno-pomocowej, opis podjętych działań, przesłanki uzasadniające zakończenie oraz podpisy członków grupy.

Mieszkańcy Gminy, których dotyczy problem przemocy domowej mają zapewnioną pomoc w ramach procedury „Niebieska Karta”. Ośrodek kieruje klientów do specjalistów oraz współpracuje z innymi instytucjami na rzecz poprawy ich funkcjonowania. Prowadzenie procedury wymaga zmiany w zakresie: składu Grupy Diagnostyczno-Pomocowej, częstotliwości spotkań Grupy, dokumentowania działań w ramach procedury, zamykania procedury zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Z wykazu „Niebieskich Kart” wynika, że w 2023 r. założono 7 „Niebieskich Kart - A”; w 2024 r. – do dnia kontroli – założono 1 „Niebieską Kartę – A”. Dokumenty dot. „Niebieskich Kart” przechowywane są przez pracowników socjalnych, w zamkniętej szafie.

Analizie poddano akta osobowe 6 rodzin – tj. poz. nr: 2, 4, 5, 6, 7, 8 wykazu, w których prowadzona była procedura „NK”. Przy wyborze wzięto pod uwagę: skład rodziny oraz czas trwania procedury. W teczkach klientów znajdowały się m.in.: wypełnione formularze „NK-A, C, D”, protokoły posiedzeń Grup Diagnostyczno-Pomocowych (dalej Grupa D-P), listy obecności, notatki służbowe, scenariusze rozmów z osobami doznającymi przemocy i osobami stosującymi przemoc, plany działań, indywidualne plany pomocy oraz protokoły z zakończenia procedury.

Po analizie dokumentacji prowadzonej przez Ośrodek w ramach procedury „NK” zespół kontrolny sformułował wnioski w następujących obszarach:

a) zachowania terminów określonych w rozporządzeniu:

- w każdym badanym przypadku zostały zachowane terminy określone w przepisach dot.: przekazania formularza „Niebieska Karta-A” Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grupie D-P. Na każdym analizowanym formularzu „NK – A” była data i potwierdzenie Przewodniczącego Zespołu o wpływie dokumentu;
- Przewodniczący powołuje członków Grupy D-P oraz przekazuje Grupie wszczętą procedurę,
- pierwsze posiedzenie Grupy D-P odbywało się w terminie kilku dni od powołania Grupy,
- w każdym przypadku, w którym wszczęcie procedury nastąpiło pod nieobecność osoby stosującej przemoc – osoba ta została o tym powiadomiona w wymaganym terminie.

b) ustalenie składu Grupy Diagnostyczno-Pomocowej:

- w analizowanych przypadkach – skład Grupy nie zawsze był adekwatny do sytuacji rodzin. Grupy – każdorazowo – składały się z pracownika socjalnego oraz funkcjonariusza Policji. W niektórych przypadkach w składzie Grupy nie było przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a w rodzinie występował problem z uzależnieniem,
- protokoły posiedzenia Grupy D-P zawierały informacje o: składzie Grupy, dane rodziny i ustalenia dot. sytuacji,
- spotkania Grup odbywały się w miejscu zapewniającym możliwość przeprowadzenia rozmowy w odpowiednich warunkach.

c) zapewnienie uczestnictwa w procedurze osobom doznającym przemocy i stosującymi przemoc:

- zaproszenia/wezwania na Grupę D-P były wysyłane odpowiednio wcześniej, tak aby osoby mogły zgłosić się w wyznaczonym terminie;
- zbyt mała liczba spotkań Grupy – w prowadzonych procedurach najczęściej odbywało się jedno spotkanie Grupy. Brak jest spotkania Grupy w trakcie realizacji procedury np. służącemu omówieniu planu pomocy, na którym można by dokonać jego weryfikacji;

d) diagnozowania sytuacji domowej oraz planu pomocy:

- plan pomocy rodzinie oraz formularze „NK-C i D” były wypełniane na posiedzeniach Grupy lub na spotkaniach w środowisku;
- w formularzu „NK-C” określano działania przedstawicieli instytucji uczestniczących w spotkaniach Grup;
- Grupa korzysta z przykładowego scenariusza rozmów z osobami doznającymi i stosującymi przemoc, co jest pomocne w diagnozowaniu sytuacji klienta;
- współpracowano z różnymi instytucjami celem diagnozowania sytuacji rodzin,
- motywowano uczestników procedury do skorzystania ze wsparcia np. psychologa, terapeuty;
- pracownik socjalny prowadził monitoring środowiska, z których sporządzano notatki służbowe,

- w niektórych dokumentach brakuje notatek służbowych funkcjonariusza Policji z prowadzonego monitoringu;

e) zachowania poufności danych

- procedury „Niebieskiej Karty” są prowadzone z zachowaniem poufności poprzez złożenie odpowiednich oświadczeń.

f) zamykanie procedury „Niebieska Karta”

- na 6 skontrolowanych procedur 5 zostało zakończonych;
- decyzja o zamknięciu procedury była podejmowana przez Przewodniczącą ZI (po powołaniu Zespołu na podstawie nowych przepisów).

Zgodnie z art. 18 i 19 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw sprawy wszczęte i niezakończone przez dotychczasowe zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze przed dniem ich zniesienia są realizowane przez zespoły interdyscyplinarne i grupy diagnostyczno-pomocowe, a do spraw wszczętych i niezakończonych przez dotychczasowe zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze do czasu powołania zespołów interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno-pomocowych stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 20 tej samej ustawy stanowi natomiast, że do procedury „Niebieskie Karty” wszczętej i niezakończonej przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że wszystkie procedury „Niebieskie Karty” wszczęte przed dniem 22 czerwca 2023 r., jak i po tym dniu, do czasu powołania nowego zespołu interdyscyplinarnego przez wójta należy prowadzić w oparciu o przepisy dotychczasowe, tj. między innymi ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Z dniem powołania nowego zespołu Interdyscyplinarnego, znosi się grupy robocze i wszystkie sprawy dotychczas niezakończone będą prowadzone przez grupy diagnostyczno-pomocowe w oparciu o nowe, aktualnie obowiązujące przepisy prawa (informacja została przesłana przez tuł. Wydział Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego do Zespołów Interdyscyplinarnych 9 kwietnia 2024 r. znak sprawy: PS-I.9452.1.4.2024).

- po zakończeniu procedury grupa diagnostyczno-pomocowa nie prowadziła działań monitorujących.

(akta kontroli str. 199-514)

Zadanie realizowane z uchybieniami w zakresie prowadzonej procedury „Niebieska Karta”.

Wnioski:

1. Gmina Bytnica przyjęła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 oraz realizuje jego założenia.

2. Zapisy Gminnego Programu wymagają ujednolicenia nomenklatury dot. przemocy i stosowania określeń wskazanych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
3. Ośrodek Pomocy Społecznej zapewnia pomoc osobom dotkniętym przemocą w ramach posiadanej infrastruktury oraz współpracuje z innymi instytucjami w tej kwestii.
4. W Bytnicy funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny w pełnym składzie.
5. Wójt Gminy zawarł porozumienia ze wszystkimi uprawnionymi podmiotami, których reprezentanci zostali powołani w skład Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Wszyscy członkowie Zespołu złożyli oświadczenia zobowiązujące do zachowania poufności uzyskanych informacji i danych.
7. Zachowano właściwą ilość i częstotliwość organizacji posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego.
8. Członkowie ZI nie odbyli obowiązkowego szkolenia, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
9. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej – w badanym okresie – spełnia wymagany wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy.
10. Pracownik socjalny i Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego podnoszą swoje kompetencje w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.
11. Mieszkańcy Gminy mają zapewnioną pomoc w ramach procedury „Niebieska Karta”.
12. Prowadzenie procedury wymaga zmiany w zakresie: składu Grupy Diagnostyczno-Pomocowej, częstotliwości spotkań Grupy, dokumentowania działań w ramach procedury.
13. Zamykanie procedury „Niebieska Karta” jest niezgodne z obowiązującymi przepisami oraz nie prowadzono działań monitorujących po jej zakończeniu.

Wnioski zawarte w punkcie 13 stanowi istotne uchybienie, w punktach: 2, 8, 12 stanowią uchybienie.

Za stwierdzone w punkcie 2 uchybienie odpowiedzialny jest Wójt Gminy Bytnica.
Za stwierdzone w punktach: 8, 12 i 13 uchybienia odpowiedzialna jest Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w Bytnicy

Na tym kontrolę zakończono.

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do książki kontroli znajdującej się Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytnicy, pod pozycją nr 8.

POUCZENIE

Zgodnie z § 18 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić

podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy.

Ponadto kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim wobec zastrzeżeń.

Niniejszy protokół kontroli sporządzono w 3 jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przekazano Kierownikowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytnicy, drugi Wójtowi Gminy Bytnica, trzeci pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wielkopolskim.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Sylwia Krasieńska

STARSZY INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej

Hanna Piekarska

Kierownik jednostki:

p.o. Kierownika
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bytnicy

mgr Lucyna Druchlińska

Gorzów Wielkopolski, 21 października 2024 r.

Bytnica, 23 października 2024 r.